

Nova Pravda

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo:

Narodni dom, Tajništvo NSS. Telefon št. 77.

Izhaja tedensko

Posamezna številka velja 1 kruno

Upravišтво: Ljubljana, Gradišče 7, levo. T. 77.

Naročnina: Mesečno 6 K. inserati po dogovoru.

Jugoslavija.

Ljubljana, dne 24. febr. 1921.

Ujedinjenje! Ni besede v našem jezikovnem zakladu, ki bi se bila tolikokrat rabila kakor beseda ujedinjenje ni pa tudi besede, ki bi bila tako različno pojmovana, kakor ravno beseda ujedinjenje.

Mi smo gotovo tisti, ki upoštevamo narodno misel, saj temelji cel idealni del našega programa ravno na povdarjanju nerednosti. Se več, mi smatramo narodnost tudi kot važno gospodarsko točko. Bili smo v naši mladosti navdušeni vseslovani, ki bi bili najraje videli eno samo slovansko državo, z enim samim slovanskim pismenim jezikom. Da smo bili pri preobratu za kar najtesnejšo združbo znašimi ožjimi brati Srbi in Hrvati nam pač ne bode treba posebej omenjati. Bile so to tiste idealne misli, ki jih goji vsak pošten Slovan.

Tek misli smo že danes, toda o realiziranju teh ljudi misli pa imamo po dobljenih izkušnjah svoje nazore.

Ker je nam za stvar, ker je nam za narod, pride pri nas stranka še le v drugi vrsti v poštev. Stranka je mogoča šele, ko je dan predpogoj narodnosti, radi tega se morajo podvreči strankine koristi, splošnim narodnim zahtevam. Stvari se morajo razmotrivati iz vidika so li koristne celokupnemu narodu ali ne. Ako bi bila kaka stvar narodu in državi koristna, kake stranki pa bi škodovala, mora ta stranka, rajši trpeti škodo, samo da se pomaga državi in narodu.

Naše sedaj vladajoče stranke pa delajo ravno nasprotno. Vse stvari razmotrivajo iz strankarskega vidika in grede pri tej strankarski strasti tako daleč, da identificirajo strankarske koristi z državnimi koristmi. Da zaslepljenost gre celo v take ekstreme, da smatrajo vladajoče stranke, tiste ki niso njihovega strankarskega mnenja za velike izdajce. To je huda zmot, ki se zna nad onimi, ki so jo zagrešili še hudo maščevati.

In ravno besedica ujedinjenje je izvala polemiko in zbudila strasti, ki bodo stvari več škodovala kakor koristile.

Ena stranka bi trenotno pridobila, ko bi se upeljal popoln centralizem, ali je to iz kulturnih zgodovinskih in gospodarskih ozirov koristno ali ne. Stranka ima od centralizma trenutno korist in sicer samo to korist, da porazi seveda tudi trenotno drugo stranko. To so pri nas zadovoljivi argumenti, da se na podlagi njih napravi važne državne sklepe. Druga stranka upa, da bo njenemu strankarskemu stališču bolj prišlo, ako se država decentralizira in se da posameznim pokrajinam avtonomije. Ta stranka je za drugo obliko države itd.

Da zgodilo se je celo, da je ugledni list, ko je slišal, da pripravljajo intelektualci posebno spomenico o obliki našega ujedinjenja, vzkliknil, da je kaj takega popolnoma nepotrebno, da je to stranka, ki jo zastopa ta list, že vse najboljše rešila.

Taka nazaranja so milorečeno gluposti in dajejo samo spričevalo velikanske duševne revščine. Ujedinjenje je tu, in vsi deli našega naroda so za ujedinjenje, to je nedvomno, edino kar nam manjka so pametni državniki, ki bi izvedli to naše ujedinjenje tako, da bi bili tudi vsi zadovoljni. In to doseči, bi ne bilo težko ko bi se delalo iz vidika na narodne in državne koristi. pa ne kakor se dela, iz vidika na strankarske koristi. Ko bi se delalo le iz vidika na državne in narodne koristi, bi o besedici ujedinjenje ne bilo toliko

pojmov, bil bi en sam pojem, vsi bi ga razumeli in navdušeno pozdravljali.

Pašić.

Pašića se rado imenuje jugoslovanskega Bismarka. Iedvomno ima Pašić za našo domovino velike zasluge. Po preobratu se je slišalo pogostoma ugibati zakaj se Pašić odteguje političnemu življenju. Marsikdo si je mislil, da bi bilo naše politično življenje bolj zdravo, ko bi prevzel stari krmilar zopet vodstvo državne ladje. Toda Pašić je ostal v ozadju. Zastopal je sicer našo državo na mirovni konferenci v Parizu, toda vloga, ki jo je igrala naša država na mirovni konferenci ni bila tako važna, da bi bil Pašić v Parizu nujno potreben. Zgubili smo s Pašićem najbrž ravno toliko, kakor bi bili zgubili najbrž brez Pašića.

Državnik kakor je Pašić bi se bolje rabil kot šef vlade in bi tudi kot tak državi in njenemu ugledu več koristil, kakor pa je mogel koristiti v Parizu.

Do danes nam ni znano kaki vzroki, da so bili merodajni, da je stal Pašić od preobrata pa do najnovejšega časa, do novih volitev v ozadju. Govori se, da so bile temu precej vzrok velebrske težnje, katere je gojil in s katerimi menda ni mogel prodreti. Slučaj ali pa zgodovina nam bosta enkrat gotovo rešila to uganko.

Mislimo, da je bil eden vzrokov tudi ta, da je Pašić uvidel, da s starim Narodnim predstavništvom ni mogoče delati in kot mož z zvnečim imenom ni hotel riskirati, da bode njegovo ime vezano z brezplodnostjo, ki je bila Narodnemu predstavništvu menda prirojena.

Novo volitve so prinesle boljši izgled in kaj vzačetka zasedanja konstituante je kazalo, da bode mogoče delati, kajti razen demokratov in radikalov je bilo še nekaj močnih skupin, ki so bile menda voljne sodelovati v veliki vladni večini. Bilo je upati, da bode močna roka in pametna glava mogla ustvariti delazmožen in delavljn parlament.

In sedaj se je pojavil Pašić na obzorju, prevzel je vladu, najbrž v trdnem upanju, da bode napravil nekaj državotvornega, da bode zvezal svoje zvneče ime tudi s temelji mlade Jugoslavije, kakor je neizbrizljivo vtisnjeno njegovo ime v srbsko zgodovino.

Tudi mi navadni ljudje smo videli v Pašičevem nastopu znamenje boljših časov. Dolgo je stal Pašić v ozadju, dolgo je opazoval šumenje in vrvenje v jugoslovanskem političnem svetu, stopil je na pozorišče, toda kakor se nam zdi napravil je korak prezgodaj. Več kakor dva meseca stoji na čelu vlade, toda vlade še danes nima. Da bi se zgodilo to komu drugemu, bilo bi oprostljivo. Da se je to pripetilo Pašiću je pretresljivo. Samo dvojno mogoče, so naše razmere tako bolne, da jim ni pomoči, ali pa stoji Pašić pod vplivom starih preživelih razmer in ne more najti pota do novih.

Vsekako daje mnogo misliti, da Pašić po dveh mesecih ne more sestaviti polne vlade.

Radić.

Danes pojde Radić v Beograd, jutri Radić ne pojde v Beograd. Danes se približuje Radić demokratom, demokrati skušajo uvideti njegovo politiko, jutri Radić noče o kaki skupnosti z demokrati ničesar vedeti, demokrati pravijo, da je Radić veleizdajalec. Danes se približuje Radić zemljernikom, jutri komunistom, danes koketira z jugoslovanskim klubom, jutri ni daleč od potov, ki jih hodi na-

rodni klub. Tako nam javljajo dan na dan naši časopisi. Da je to norišnica to je gotovo, toda kdo je norec, je li norec Radić, so li norci vse druge stranke?

Radić predstavlja s svojimi pristasi večino hrvatskega naroda, očita se mu da je dobil to večino nepoštenim potom, toda katere stranka more reči, da je bojevala volilni boj brez „knifov“. Vsaka stranka je porabila tisti „knif“, o katerem je mislila, da bode najbolj ugajal instinktu masam. Da je bil „knif“, ki ga je uporabljal pri volitvah Radić boljši kakor „knif“ drugih strank je pač dokaz, da pozna Radić ljudsko dušo bolje kakor jo poznajo drugi. Je to za razne ljudi, ki so vzeli vso pamet v Jugoslaviji v zakup tragično, toda dejstvo ostane dejstvo in se ne da spraviti iz sveta.

Sedaj pa pojde Radić s svojimi junaki menda v Beograd. Kakor nam pišejo najnovejše vesti je našel Radić pot, da bo ostala ovca cela, volk pa bode kljub temu sit. Pretečeni teden so imeli Radić in srbski republikanci skupen zbor, na katerem sta se ti dve stranki baje popolnoma zjediniile. Zunanje zjedinenje bo dokumentirano s skupnim glasilom. Skupno glasilo Radićevcev in srbijskih republikancev bo postala „Republika“, ki je bila dosedaj organ srbijske republikanske stranke. Srbijska republikanska stranka sedaj strašno hvali Radića in pravi, da je Radić čisto gotovo dober Jugoslovian. Vse to je napravilo v Beogradu najboljši utis.

Je pa tudi skrajni čas. V Beogradu so hoteli iti preko Radića in se je ponovno zatrjevalo, da se v konstituenti čisto nič ne pozna, da manjka Radić. Mimogrede bode povedano, da bi se naši konstituenti čisto nič ne poznali, ko bi ne bilo tam nobene stranke poznalo bi se edino v državni blagajni. Edin efekt bi namreč bil, da bi ostalo državni blagajni več denarja.

Toda malo je Radićijada vladne stranke vendar bolela. Tako lepo na tihem so skušali spravljati Radića v Beograd. V Beogradu bi šlo brez Radića, kakor bi šlo brez vseh drugih toda državni stroj se je jel mašiti na Hrvatskem. Malo vemo kaj se godi na Hrvatskem, soditi moremo le po simptomih, ki se pojavljajo.

Na Hrvatskem iščejo bana in ga ne morejo najti. Je to čudno, da se mora v današnjem času za tako mesto, kakor je banska stolica človeka šele iskati. Je tudi v Hrvatski vse polno ljudi, ki se smatrajo „najbolj“ sposobnim za bansko mesto, to ni nobenega dvoma in če bi bilo tisoč banskih stolic, bi se za kandidate ne bilo treba bit v zadregi. Stvar postaja čudna pa radi tega, ker so radi enega samega kandidata v resni zadregi. Tu nekaj ne more biti v redu. Zmešnjava mora biti precej velika, ako pomislimo, da naše vladujoče stranke v uporabi sredstev v dosego gotovih ciljev ravno niso izbirčne. Kakor poroča „Jutarnji list“ je Pribičević dr. Lukiniću telefonično zaukazal, da mora sprejeti bansko mesto, toda dr. Lukinić se ni uklonil povelju in noče prevzeti časti.

Ne vemo kaj zadržuje politike, da nočejo postati bani, vsekakor pa na Hrvatskem nekaj ne more biti v redu. Upliv Radića mora biti večji, kakor se nam zatrjuje. Radi tega razumemo tudi veliko veselje, ki vlada v Beogradu nad tem, da se je dosegel med Radićem in republikansko stranko neki sporazum in da bode Radić potom tega sporazuma mogoče vendar le šel v Beograd. Vsekakor pa resnica čisto gotovo ne odgovarja mnenju, ki ga širijo gotovi listi, da je vse eno ali pojde Radić v Beograd ali ne.

Svetovni položaj Jugoslavije.

Imperialistični duh, ki navdaja v zadnjih desetletjih evropske države, ne bo izginil po definitivnem koncu svetovne vojne. Zato sedaj skrbi vsaka država, vsak narod, da se zavaruje kolikor mogoče močno proti vsem evetualnim poskusom tega ali onega soseda, da zahrepeni po njegovi zemlji, kjer bi imel dane pogoje za razvoj svoje obrti, trgovine, in svoje moči. Lega Jugoslavije je za ohranitev evropskega ravnotežja, evropskega miru eminentne važnosti. Jugoslavija je poklicana po svoji legi, da bo ovirala ekspanzivne sile Madžarov, ki bodo gotovo danes ali jutri iskali zveze z Nemci in s tem ogrožali jug. Zato ni vsejedno, kake meje ima Jugoslavija napram Madžarski, še manj pa, kake meje ima Jugoslavija napram Avstriji oz. Nemčiji. Sedaj, ko se tvorijo naše meje na severu, naj se ovažuje položaj Jugoslavije, da se bo mogla mirno razvijati v prid njenim prebivalcem, kateri sotrpeli toliko in toliko stoletij pod Turki, katere so zatirali in zadrževali v njihovem razvoju Nemci in Madžari, je treba napeti vse sile, da se dobijo take meje, ki bodo kljubovale vsem poskusom nasprotnikov priti preko njih in ogrožati komaj pridobljeno svobodo severnih jugosl. plemen.

Meja na Karavankah je tudi sedaj za Jugoslavijo nesprejemljiva, če tudi utrdimo Karavanke z vsemi mogočimi utrditvami, kar bi gotovo podražilo življenske potrebe Jugoslovianom, kajti na severni strani vodijo do grebena Karavank dolge z gozdi zarastle doline, po katerih se polagoma in tudi neopazno dospe do točk, od katerih se z uspehom potem lahko uničijo še tako močne utrdbe na vrhu, posebno pa še zato, ker je južna stran Karavank strma brez dolgih dolin taka, da je vsak poskus vzdrževati se na južnem pobočju iluzoričen in nasprotnik, če dospe na vrh Karavank obvlada z lahkoto celo Savsko dolino in ogroža s tem že prestolico Slovenije, belo Ljubljano. Da se pa to ne zgodi, je treba misliti sedaj, ko se gradijo meje posameznih, na novo nastalih držav. Treba je dati Jugoslaviji na severu mejo severno od Karavank tako, da imamo severno od Karavank dovolj prostora in dovolj pogojev, za varovati naskok na Karavanke. To doseči je dolžnost Jugoslavije, je pa tudi dolžnost entente, ki je v življenje poklicala državo združenih Jugoslovianov, kajti močna narodna in naravna meja na severu v interesu blagostanja gotovo ne bo težila nikdar za tem, da bi ogrožala na severu svojih meja s Nemčijo, dočim pa je prav gotovo, da kakimi imperialističnimi zahtevami bo poiskovala Nemčija priti do Jadrana in na Balkan in s tem zopet hotela vspostaviti svoj „Drang nach Osten“. Danes je čas za to, da se dajo Jugoslaviji take geografske meje, s takimi pogoji, da se bo lahko mirno razvijala, da bo lahko čuvala nemški pohod do Jadrana in s tem preprečila nova prelivanja krvi narodov. Ostanek in razvoj Jugoslavije nimata pomena samo na razmah Jugoslovianov v narodnem in gospodarskem oziru, ampak imata veliko važnost za prihodnost z ozirrom na ohranitev svetovnega miru, kar pa ne bo koristilo samo Jugoslovianom, ampak še bolj romanskim narodom in morda najbolj pa našim severnim bratom Čehoslovakom, kajti močna in dobro v gospodarskem oziru razvita Jugoslavija bo gotovo vedno dobra pomočnica v potrebi naši severni bratski državi, ob katere meje bodo pluskali nemški valovi, če se ne bodo stavile nemške ekspanzivnosti v pravem času ovire ki bi obdržale Nemce v njihovih etnografskih mejah.

Število prebivalstva v mestih Vojvodine. Pri približnih zaključkih ljudskega štetja v Vojvodini šteje Subotica 118.000; Sombor 33.000; Sen-

ta 34.000, Velika Kinkinta 31.000; Veliki Bečkerek 33.000; Pančevo 27.000; Vršac 33.000 prebivalcev.

Svetovni pregled.

Pogled v bodočnost je temen. Vse polno ugank čaka rešitve. Vojna je ustvarila take razmere, da je v bodočnosti vse mogoče. Soditi po tem kar nam poročajo časopisi je skoraj nemogoče, ker si poročila tako nasprotujejo, da je nemogoče da bi bila resnična.

Kaj vse čitamo o

Rusiji.

Danes nam poročajo časopisi, da se Rusija mrzlično pripravlja na vojno. Rusija menda mobilizira kakor v letu 1914. Vse prav vse mora pod zastavo. Nekateri vidijo, da se pripravljata strašna vojska, ki bo prekosila vse kar smo do sedaj doživeli. Mogoče je res, da stojimo pred dogodki, ki bodo preobrnili ves svet. Mogoče pravimo, kajti politično prerokovanje je bilo vedno prav nevhvaležen posel, danes se pa niti to ne more z gotovostjo trditi kaj bode čez en teden dni. Sumljiva so potovanja francoskih generalov po vzhodni Evropi. Pravijo, da se tudi Poljska pripravlja na krvavi ples, naznanjo nam, da je Romunska mobilizirala železnice. Vsekakor čudni, jako čudni pojavi.

Drugi viri nam zopet poročajo, da je Rusija na robu propada, da je še samo vprašanje časa, kedaj da bodo boljševiki popolnoma poraženi, ter da nastopijo v Rusiji „normalne“ razmere. Nikdar nismo poznali Rusije in da nes jo poznamo manj kakor nekdanj. Rusija je ni ostane tudi sedaj velika uganka.

To je gotovo, v sami Rusiji se boljševizem ne bode vzdržal, ker enostavno ne gre, da bi vladala na svetu dva gospodarska sistema in dva družabna reda. Ali bode prodrli eden ali drugi. Radi tega je samoobsebi umevno, da silijo boljševiki s svojimi nazori preko Rusije. Trčenje dveh svetovnih nazorov je neizogibno, prej ali slej se mora izbojevati odločilna bitka, radi tega je verjetno, da se vodijo priprave za ta boj.

Francija

ima svoje križe in težave. Sklenjeni mir, ki bi naj dal Franciji vse, kar je ona smatrala za „pravico“ je podpisan. Toda kakor vse kaže, si podpisani Franciji ne delajo pravega veselja. „Pravični“ mir se krha in Francozi se bojijo, da ga bode zob časa prav pošteno ogloidal. Francija je mnenja, da je mir, ki je bil sklenjen pod njenim pokroviteljstvom „pravičen“, tega mnenja so, kakor vse kaže še tudi Angleži in to čisto nič ni čudno, saj sta ravno ti dve državi dobili vse kar sta hoteli, in vse kar sta hoteli Francija in Anglija je bilo po mnenju teh dveh velesil, pravično. Ostali svet pa je nad taki „pravici“ razočaran in pravi, da je to kar je sklenil svetovni mirovni svet, vse nekaj drugega nego „pravica“. Amerika n. pr. se je že precej sumljivo oddaljila od nekdanjih zavezniškov in Amerika postaja nekdanjim zaveznikom že jako sitna. Brahialna moč je vsekakor na strani entente, toda brahialna sila sega le do gotove meje, nezmožna pa je proti idejni moči. Proti ideji pomaga le ideja. Ententa je operirala med vojno z idejo pravičnosti, to idejo ona danes podcenjuje in njej na zmagi ne pripisujejo nobene zasluge. Ententa misli, da je zmagala le z orožjem, to pa nikakor ni res. Ententino orožje je bilo zmagoovit, ker se je naslanjalo na veličastno idejo svobode in pravičnosti. Po zmagi pa je ententa vrgla idejo s pomočjo katere je zmagala v koš med staro šaro in danes trepečajo Francozi in Angleži za uspehe, ki njim jih je prinesel mir. Strastno čuvajo krivico, ki so jo napravili. Nasprotstvo, ki so si nakopali pa tudi v resnici ni podcenjevati. Svetovno gospodarstvo leži po veliki krivdi Francozov na tleh, pol sveta je izločenega iz svetovne produkcije in trgovine. Amerika se sumljivo zapira, to ravno ni primerna podlaga, da bi se varovali podpisi, ki so podpisani pod mirovno pogodbo.

Nemčija.

V kratkem bo v Londonu konferenca, na kateri se bode določilo koliko bo morala Nemčija plačati zavezniškom. Nemčija se že sedaj krčevito protivi zahtevam entente, ter grozi, da se mogoče sploh ne bode udeležila londonske konference. Nemški pravosodni minister Heinze se je na enem zborovanju izrazil, da pojdejo nemški zastopniki v London samo v slučaju ako se Nemčiji garantira, da se bode o predlogih, katere bo stavila Nemčija stvarno obravnavalo.

Kako je mišljenje nemškega naroda nam pove najbolj jasno popis dogodkov, ki so se vršili pred nekaj dnevi v nemškem pomorskem mestu Bremen.

V Bremenu so krstili ladjo, ki nosi ime „Hindenburg“. V Bremenu so svoj čas ubijali komunisti meščane. Ali so bili to res komunisti? Soditi po tem, kar se je zgodilo v Bremenu za časa krsta ladje „Hindenburg“, se pač ne more trditi, da bi bilo v Bremenu kaj komunistov. Maršalu Hindenburgu, generalu Ludendorffu in organizatorju svečanosti, največjemu bogatažu Nemčije Hugo Stinnenu so priredili v Bremenu čudovit lep sprejem. Kaj tako lepega Bremen še ni videl od tega časa, ko ga je posetil cesar Viljem II. z vsem svojim cesarskim sijajem in se pomenkoval s senatorji mesta v sloviti rotovžki kleti. Ulice so bile zavite v črno-bele-rdeče zastave, gromovitih hura - klicev ni hotelo biti konec, tla so bila posejana s cvetlicami. Voza v katerih sta se vozila Hindenburg in Ludendorff sta bila natlačeno polna cvetlic. Hindenburg in Ludendorff sta imela stare uniforme iz časa cesarja Viljema II., okrašene z vsemi redi.

Najbolj hrupne ovacije pa so delali delavci, ki so zaposleni v luki, tisti delavci, o katerih se je mislilo, da so komunisti. Navdušena množica je klicala Hindenburga večkrat na balkon. Hindenburg se je prikazal na balkonu in čestital meščanstvu, da so našli pravo pot, rekel je, da je potrebno, da so Nemci edini. Francozi se bojijo Nemčije in hočejo okupirati rursko ozemlje, toda nemška vlada se tega ne sme ustrašiti.

Po drugih poročilih posnamemo, da se vozita Hindenburg in Ludendorff po Nemčiji kakor triumfatorja in vedno večji krog je njih pristašev.

Francoska naj nadaljuje s svojo apaško politiko le še nekaj časa in doživela bo, da bo cela Nemčija združena v taboru Hindenburga in Ludendorffa.

Čehoslovaška.

Kako prodirajo nove ideje nam je v dokaz polemika, ki je nastala v vrstah čehoslovaškega Sokola. Član društva čehoslovašk. Sokola je prišel na vojaški nabor z žalnim trakom. Posledica tega dejanja je bila, da je bil iz sokolskega društva izključen. Za izključenega Sokola se je zavzel urednik sokolskega vestnika „Trocnova“ dr. E. Chalupny. Dr. Chalupny pravi: Sokolstvo je o Tyršu antimilitaristično društvo, vojaška služba je dosedaj nujno zlo in vsak Sokol gre nato samo kako na izvršenje nemile državljanske dolžnosti. S tem nazorom se ne strinja dr. Jan Kolář, on pravi, „da je nazivanje dr. Chalupkega bilo veljavno samo za avstrijsko dobo, ker je bilo treba služiti tuji vladi, ali vojaška služba v lastni državi pa je Sokolu veselje.“ Temu naziranju je oporekal zopet dr. Chalupny in tako se je vnela vlezaninova polemika. O tem in drugih vprašanjih se sedaj živo razpravlja med češkim Sokolstvom, posebno pa o odnosih Sokolstva napram socializmu. Smatra se, da je Sokolstvo prevažna narodna organizacija in se kot taka ne more slepomakniti najvažnejšim vprašanjem, ki napolnjujejo celo evropsko atmosfero. Zatorej bo potrebno, da se tudi v Sokolstvu prevzame inicijativa in zvede program, ki naj bo v ožji zvezi z današnjimi problemi.

Slovenija.

Ljubljana, 24. febr. 1921.

Zadnjič smo izrazili svoje veselje nad imenovanjem g. dr. Baltiča predsednikom deželne vlade za Slovenijo. Svojega veselja seveda nismo izrazili radi osebe g. dr. Baltiča, temveč radi smeri, ker smo bili mnenja, da je prodrlo naziranje, da morajo biti vlade zasedene s strokovno izobraženimi uradniki, pa ne s politiki. O osebi g. dr. Baltiča bomo šele govorili, ko bomo videli njegovo delo. Sodili ga bomo po tem, kako bo on delal za javno korist in čisto nič drugače. Da je on menda zasebno pripadnik gotove stranke, to nas čisto nič ne briga. Mi smo namreč še tako pošteni, da popolnoma verjamemo, da je mogoče ločiti uradno delovanje in zasebno življenje. To je kar pričakujemo mi od predsednika uradnika.

Nekaj drugega pa je, kar je pisal pretečeni teden list demokratske stranke. Bila je sicer čisto mala notica, toda bila je pomembna notica. Omenjeni list je namreč pisal, da se bode povabilo za sodelovanje pri deželni vladi tudi „Samostojno kmetsko stranko“.

Kako naj to razumemo? Na sodelovanje se misli? Ali se misli pustiti politične poverjenike? Mogoče bo uradnik samo predsednik, drugi poverjeniki pa politiki? Prišli bi v poštvo samo dve stranki JDS in SKS, torej zastopniki velike manjšine naroda. Ali bodo take praktike mogoče blagoslov centralizma. Nam ni za stranke, nam je samo za blagor naroda. Toda ako bodo taki eksperimenti v dobrobit našega naroda, to je pač drugo vprašanje. Maščevalna politika še ni bila nikdar v prid naroda, pa tudi nikdar ni bila trajna. Gospodje, ki danes slučajno vedrijo in oblačijo, naj pomislijo kaj delajo. Dobrobit nekaterih oseb, mogoče tudi ene stranke, še dolgo ni korist naroda. Stranka, ki hoče brez zaslonbe v ljudstvu vladati, taka stranka se nam zdi kakor hiša brez temelja, ki jo podere prvi vihar. Iz strankarskih ozirov bi jih mi pustili streljati svoje kozle, kakor bi jim bilo ljubo, toda žalibog gredo ti kozli na rovaš narodne koristi in radi tega ne moremo molčati. Samostojna kmetska stranka je v zemljoradniškem parlamentu edina skupina, ki ima doma nevarnega sovražnika, nevarnega tembolj, ker sloni ta sovražnik na trdnih principijelnih temeljih, kateremu fraze drugih strank le koristijo. Mi nismo poklicani, da kritiziramo korake drugih strank, pišemo o zadevi le, ker smo kulturno in načelno zainteresirani na tem, da veje krščanskega socijalizma ne dosežejo nebes.

Radovedni smo, kaj se bode napravilo in radi verjamemo, da si bodo v poštvo prihajajoče stranke še premislile korake, katere mislijo storiti. Demokratom, ne bo treba dosti premisljevati, kajti mrtvaški zvonec jim poje tako ali tako, za to stranko sploh ni nobenega izhoda. Slamnati plameni, kateri se švigajo iz te stranke tu in sem prav visoko, bodo kmalu ugasnili.

Drugače pa je stvar za stranke, ki imajo bodočnost in to je SKS nedvomno, ako bode z modrim postopanjem vzdržala konkurenco s SLS. Seveda se ne bode smela navzeti od demokratov, takozvanih „klerikalnih fraz“, ker jo zna potem doleteti ista usoda.

Pred enim tednom je bila zadeva deželne vlade precej jasna, danes postaja zamotana in kaos, ki vlada v Beogradu se skuša prenesti tudi v Ljubljano. Kaj si mislijo merodajni gospodje ni mogoče uganiti, najbrž ne mislijo ničesar, ker drugače bi se drugače delalo.

Občinske volitve.

Ni prvokrat, da stojimo tik pred občinskimi volitvami v Sloveniji. Pričetkom lanskega leta so prinašali naši listi vesti, da se bodo vršile občinske volitve tekom meseca marca 1920. Potem bi se morale vršiti občinske volitve poleti, potem so pisali, da bodo v jeseni. Leto je minulo in občinskih volitev ni blo. Ena stranka je hotela tako, druga stranka drugače, narodne koristi so pa trpeli in še trpijo, za ljudski blagor se naše vladajoče stranke ne brigajo. Ljudski blagor jim je deseta briga, samo strankarske koristi se upoštevajo.

Sedaj pravijo, da se bodo vršile občinske volitve v mesecu apr. in sicer

na podlagi volilnih imenikov, ki so bili sestavljeni za volitve v konstituante. Kakor željno, da pričakujemo občinskih volitev, tako energično protestiramo proti nameravanju, da bi se vršile občinske volitve na podlagi volilnih imenikov, ki so bili sestavljeni za volitve v konstituante. Volilni imeniki za konstituante so bili tako pomanjkljivi, da pod nobenim pogojem ne moremo dopustiti, da bi bili ti volilni imeniki podlaga občinskim volitvam. Naša stranka bi mogla zapeti ravno o teh volilnih imenikih prav žalostno pesem. Ako smo bili enkrat žrtve, nečemo biti drugokrat.

Občinske volitve smatramo mi najmanj tako važne, ako ne važnejše kakor volitve v konstituante. Dobra, po socialno - ekonomskih načelih upravljen občina, more biti za prebivalstvo največje važnosti. V občini mora priti ljudska volja, do popolne moči.

Mi smo za žensko volilno pravico. Žena je v današnjem življenju postala tako važen faktor, da je v nebo vprijoča krivica, ako se hoče izriniti ženo iz političnega življenja. Ako more žena nositi vso težo, zavoženega gospodarskega položaja, mora dobiti tudi pravico, da sme v tem hudem gospodarskem boju sodelovati. Žena je danes skoro enakovredna moškemu kar se tiče dolžnosti, do človeške družbe, zakaj se njej hoče vzeti pravica, ki jo je ona upravičena tirjati od človeške družbe.

Stanovanjsko vprašanje.

Današnja buržuazijska družba ni vstanu rešiti niti enega socialnega ali gospodarskega vprašanja. Noče in noče, vse polno izgovorov, pa nobenih dejanj. Do sedaj veljavno individualistično gospodarsko naziranje si koplje samemu sebi grob. Da imam le jaz, kaj so mi mar drugi. Toda zna priti čas, ko bodo drugi tem individualistom še preveč mar. Stanovanjsko vprašanje je tako pereče in kriči že leta in leta toda ničesar se ne stori, da bi se videlo vsaj dobro voljo. Lansko leto se je mislilo, da se bode gradilo letos v Ljubljani vse polno hiš, pa letošnja stavbna doba se ima prihodnji mesec pričet, toda kakor vse kaže, bo vsa stavbna podjetnost obstojala v par adaptacijah ali rekonstrukcijah, nove stavbe za celo Ljubljano bo pa zastopala samo — Kreditna banka s svojo palačo ob Dunajski cesti in Aleksandrovi cesti! Do zdaj še ni prijavljena niti ena nova hiša. Dragi delavci, drag material, drag dovoz po železnici, za vsak žrebelj in opeko — „carina“, kdo naj zida? Tako jadujejo ljudje napol milijonarji, ampak s takim stokanjem se stanovanjska beda in kar je z njo v zvezi, v Ljubljani ne bo odpravila. To je res: materialja, — razen železa, traverzi, dr. — imamo v državi dovolj, toda milijonarji nočejo zidati, sami imajo stanovanja, kaj pa naj briga potem take bogataše tako en vbog uradnik ali delavec. Pravico do življenja imajo le tisti, ki imajo kaj pod palcem drugi pa se lahko položijo na pokopališče, zakaj ljudi, ki nič nimajo ne potrebujejo.

Kako pomanjkanje stanovanj mora biti samo v Ljubljani, nam pred očuje najbolj ljudsko štetie.

Za prirastek ljubljanskega prebivalstva, kakor je dognano po ljudskem štetju, bi se bilo moralo v Ljubljani tekom zadnjih 10 let zgraditi najmanj 300 novih hiš, toda zgradilo se jih je samo 80. Prebivalci primanjkujejo 220 hiš pa stanujejo le za silo, t. j. stlačeni v nazadostne prostore, po več rodbin v enem stanovanju, po barakah, vagonih itd. In zgraditi se ne namerava popolnoma nič. V kratkem pa bomo v meščanskih listih zopet čitali, da buržuazija kaj lepo skrbi za uradnike in delavski stan. Pisali bodo, da so le hujskači krivi, da ljudstvo ni zadovoljno. Res je, toda ti hujskači so voditelji, današnje družbe.

Podkupovalna afera v stanovanjskem uradu je še v živem spominu. Besov je zaprt, ko so ga zaprli je rekel, da pridejo še drugi za njimi, lepa reč. Toda stanovanjski urad nam pošilja v tolažbo sledeče:

Stranke se opozarjajo, da v stanovanjskih zadevah ne odločujejo uslužbenci tega urada, ampak stanovanjski svet (2 zastopnika hišnih lastnikov in 2 zastopnika najemnikov glej §§ 5 in 6 pribite naredbe št.

Razširjajte „NOVO PRAVDO“!

747 ad 1910), v drugi instanci pa poverjenik za socialno skrbstvo.

Podkupovanje uslužbencev ne bi imelo zatoraj nobenega pomena za stranke.

Odloki o stanovanjskih zadevah (odpovedi, zasege, nakazila stanovanj itd.) morajo biti podpisani od podpisane, sicer niso veljavni.

Pritožbe radi nerednosti uslužbencev naj se predložijo podpisane ali g. poverjeniku za socialno skrbstvo. — Horvanski m. p., načelnik.

Vse prav lepo nič ne kritiziramo. Samo ponižno vprašamo, zakaj pa ravno bogataši dobijo takoj stanovanje, reveži pa čakajo že leta in leta. Ko bi nam Stanovanjski urad hotel enkrat to po kakšni okrožnici naznaniti.

Vse za občni blagor.

Splošna slabost današnjih ljudi je, da hočejo biti na vsak način mero-dajni. To si mislijo nekateri tako, drugi drugače. Eden pobere vse službe, drugi dela samo z računi itd. V Ptuj na pr. hoče en gospod na vsak način osrečiti celo okolico, pa še mesto čisto sam. Tako nam pišejo:

Komulacija služb. V Ptuj se je urinila ta razvada, da se naprti po več odgovornih služb le eni osebi. To se prakticira povsem iz odurnega politično-strankarstva, od gotovih mladih, še neizkušenih ljudi, ki stoje danes na vodstvu politične uprave.

Machialistično se stopa proti vsem kar ne trobi v njih rog. S tem se pa povzroča po nepotrebnem nezadovoljstvo in škodo, ki jo mora prenašati obmejno prebivalstvo. Dr. Vrečko je bil pred kratkim od svojega pol. pred. nalog, naj prevzame mestni fizikat, dasiravno je dr. Jenko stavil mestnemu sosvetu spremljive pogoje. Ne moremo razumeti, čemu se naprti vso delo in dohodke le eni osebi. Dr. Vrečko je že itak preobložen, ker je okrajni zdravnik okraja, ki šteje 90.000 duš, je vodja internega oddelka javne bolnice in zdravnik delavnice južne železnice. Fizično je popolnoma nemogoče, da bi obvladala le ena oseba vestno vsa ta mesta. Odvetnik dr. Jurtela je nekoč potreboval zdravniško pomoč, ter iskal zaman dr. Vrečka, ter se o tej priliki izrazil, da ga ni nikoli dobiti, ker je z delom preobložen. Kam naj se pa obrne ubog bolnik-delavec.

Zdravstveni odsek deželne vlade naj končno tu poseže vmes in naredi konec običajem pri podelitvi zdravniških mest.

Konečno naj še omenimo poglavje „svoji k svojim“ in konstatiramo, da izvršuje zdravniško službo v dijaškem domu zdravnik — Nemec dr. M. Di-jasčka kuhinja kupuje tudi vse svoje potrebščine pri zagrizenih nemških trgovcih, medtem ko imamo tu mnogo novih slovenskih trgovcev. Isto dolednost kaže večina takozvanih „bolj-ših“ slovenskih družin.

Drugi gospod, pa dela v računih, je odvetnik. Ptuj je čudno mesto, včasih je bil tam Ornig, sedaj so pa drugi. Naš odvetnik je posredoval pri sklepanju navadne gostilničarske pogodbe in je računal za četrtturno delo reci in piši 4000 kron. Ker pa je po nekaj tednih eden kontrahentov umrl, dela sedaj naš odvetnik na to, da bi vrgel olajšanega gostilničarja na cesto. Drugače pa je naš g. odvetnik naroden, socialno pravičen in revežem rad „pomaga“.

Zahtevamo razpust občinskega odbora v Kočevju.

Kakor smo že zadnjič poročali, je občinski odbor v Kočevju sestavljen iz samih Nemcev, dasi tvorijo Slovenci v Hočevju večino. To je bilo le za tegadelj mogoče, ker so naše dosedanje vlade delale celi čas od prevrata sem strankarsko politiko. Razpuščalo se je slovenske občinske odbore, v tem strankarskem sovraštvu pa se je popolnoma prezrlo nemško občinsko gospodarstvo v Kočevju. Naša stranka je raditega vložila proti takemu postopanju protest in zahtevala, da se kočevski občinski odbor, ki je poleg tega, da je samo nemški, zastopan od same buržuazije, takoj razpusti. Poslanec tov. Brandner je v tej stvari osebno interveniral pri predsedniku deželne vlade dr. Pitanicu, ki je izjavil, da takó važnega vprašanja z ozirom na to, da se nahaja v demisiji, ne more rešiti, pač pa je obljubil, da ba to upravičeno zahtevo priporočal v ugodno rešitev novemu predsedniku dež. vlade dr. Baltiču, kadar nastopi imenovano mesto. Uverjeni smo, da novi predsednik ne

bo šel preko tako važne in upravičene naše zahteve ter takoj ukrenil potrebno, da se napravi nemško - buržuaznemu občinskemu gospodarstvu v Kočevju konec.

Posledica bratomornega boja.

Z neverjetno strastjo se bije pri nas strankarski boj, ta boj je napravil naše merodajne ljudi gluhe in slepe, ne vidijo več ničesar drugega kakor svojega strankarskega sovražnika. Pri tem boju so naše „vodilne stranke“ pozabile na Kočevje, pri tem boju pozabljajo na pretečo nemško nevarnost. Nemci postajajo predrzni, rujejo proti državi in naše stranke se tepejo med seboj, da je nas pred drugim svetom že direktno sram. Kaj vse je mogoče pri nam kaže v najkrasnejši luči poročilo, ki ga je nam poslal naš poročevalec iz Šoštanja, to je že naravnost veleizdaja:

Šoštanj. Zopet moramo poročati o skrajno nevarnem rovarstvu Nemcev zoper našo narodnost in državo. V nedeljo 20. febr. so tukaj pokopali iz Vojnika pripeljano truplo zdravni-ka dr. Breschnnika. Požarna bramba iz Vojnika nosi na svojih čeladah nemški napis: „Hoenegg“ in ki ima le nemško poveljevanje, se je izkazala tudi še s tem, da je njen slavnostni govornik v gostilni pokojnikove sorodnice Breznik javno in zelo glasno, da bi ga vsi navzoči vojniški in številno zbrani šoštanjski nemškutarji slišali teatralično izjavil: Wir wissen schon, warum Dr. Breschnik so früh gestorben ist, wir wissen, wer daran schuld ist, nur dürfen wir es jetzt noch nicht sagen, aber Gott wird sie strafen, sowahr ein Gott im Himmel ist. Es wird so alle der Teufel holen! Da, to cika na razmere, ki so nastale vsled ustanovitve Jugoslavije, da so bile torej te besede naperjene zoper našo državo in da so bile izrečene samo v namen, da se ljudi hujska zoper naš narod in državo, pač ni dvoma. Po pogrebu so nato ti „ognjegasci“ kričali po šoštanjskih ulicah „Heil“ in ko jih je tukajšnji klobučar Josip Ravljen opozoril, da kaj takega tu ni dopustno, so ga prevrgli in ga je potem še nek šoštanjski nemškutar sunil z obuto nogo v glavo, da je bil ves po-bit in krvav. V slovenski kavarni Rajšter so nahrulili natakario čes: „Dume baben kannst nicht deutsch in so tam tudi še na druge načine iz-zivali. V Kunst-Breznikovi gostilni so nato izzivalno popevali nemške pesmi. Kričali so tudi: Jetzt werden wir singen Die Wacht am Rein. To pesem so baje tudi zapeli. Ob 21. uri so bili v hotelu Jugoslaviji, iz katerega se je nato zaslislalo trikrat zaporedoma kričasti: Heil Neuschösterreich! da se je daleč razlegalo po šoštanskem trgu pred hotelom. Prebivalstvo v Šoštanju, ki se da zelo rado podhujskati v nemškem zmislu, da je bilo ysled tega zopet tako podkrepljeno v svojem od nekdanj protinarodnem duhu in je s tem zopet za dolgo časa pokvarjeno delo za pridobitev v prejšnjem času k Nemcem pristopivših Slovencev. Na tak način se jih stalno vzdržuje v živem protidržavnem duhu, da so za vsak prevrat vedno pripravljani. Naše oblasti nikakor niso funkcionirale a tempo, niti dosti energično. Sele po že posrečeni protidržavni demonstraciji izrečene kazni pa so navadno skoraj brez vsacega učinka, ker ob času njihove izršitve še skoraj nihče ne ve več, zakaj so se izrekle. Le takojšnja pogumna intervencija more preprečiti protinarodni in protidržavni utis na mnogobrojno radovedno in dovzetno ljudstvo. Pri nas se pa vsak boji intervencije, ker izkušnja nas uči, da oblasti običajno kaznujejo pogumnega intervenienta zaradi vsake malenkosti (popolnoma gladko kaj takega niti ne more izteči namesto, da bi ga v vsakem oziru podpirale ter le tako uspešno zatrla protidržvano nemčursko hidro. Državotvorne stranke, ki imate polna usta kako misel povedati po svoje, kje ste? Državotvorne stranke, tukaj imate priliko, obravnavati enkrat pravo veleizdajo, ganite se, drugače vas bodemo obtožili veleizdaje mi.

Protest ministru prosvete Svetožarju Pribečeviču.

Proti nameravanemu imenovanju avstrijskantom v višji šolski svet v Ljubljani je vložil poslanec tov. Brandner na ministra prosvete odločen protest. Kolikor poznamo ministra, goto-

vo ne bo pripustil, da bi tako važna mesta zasedel kak petolizec Habsburžanov, naj si pripada tudi demokratom. Gospod minister naj si le dobro ogleda vposlane zvezke, ki dokazujejo, da tudi v njegovi stranki ne manjka avstrijakov.

Novo mesto dobi vojaško posadko. Kakor čujemo, se namerava dravsko divizijsko oblast razdeliti, ker je

Tedenske novice.

Naročnikom!

Prosimo cenjene naročnike, da ob-nove naročnino lista za leto 1921. Obenem opozarjamo vse one, ki deloma še dolgujejo naročnino za leto 1920, da jo poravnajo. Celokupna naročnina za leto 1920 je znašala 48.—K, no-vember 12.—K; za vse druge mesece po 4.—K. Nekateri naročniki so po-slali naročnino s pripombo „Za leto 1921“ — dasiravno dolgujejo še za prošlo leto 1920.

Da se izognemo morebitnemu ne-sporazumjenju naznanjamo, da smo zaračunali letos poslano naročnino za leto 1921. Naročnino, ki je še za leto 1920 neporavnana, smo označili posa-meznikom z rudečilom na prvi strani pri njihovem naslovu. Ker smo že s tretjo letošnjo številko lista poslali po-sameznikom, ki še dolgujejo, polož-nice, jih danes ne prilagamo ter pro-simo vse, ki so jih z omenjeno številko sprejeli, da jih uporabijo in nam poš-ljejo zaostalo naročnino.

Naznanjamo cenjenim naročni-kom, da smo primorani brezpogojno vstaviti vsako nadaljno določiljanje li-sta vsem, ki nam do 10. marca ne po-ravnajo zaostale naročnine, ali pa jo ne obnove za leto 1921.

Upravništvo.

Krajevnim organizacijam, na-ročnikom in somišljenikom! S prvim marcem letošnjega leta smo primora-ni radi ogromnih stroškov zvišati na-ročnino lista mesečno od 4 K na 6 K. Obračamo se do vseh kraj. org., na-ročnikov in somišljenikov s prošnjo, da nam ostanejo zvesti čitatelji lista še za naprej in da ga razširjajo med najširše sloje naše domovine ter pridobi-vajo ob vsaki priliki nove naročnike. Težkoče, ki jih moramo premostiti so ogromne, in le s požrtvovalnim delom vsakega posameznika, pri nabiranju naročnikov in prispevkov za tiskovni sklad, bo mogoče doseči, da se ho naš list razširil povsod in postal zanimivo informativno ceno berilo za vsako slo-vensko hišo. Vsak naš somišljenik naj se zaveda neobvezne dolžnosti, da mo-ra biti naročnik strankinega glasila in da prispeva mali obolus v procvit edi-nega, za našo stranko prepotrebne-ga lista.

Upravništvo.

Razmejitvena komisija v Ljublja-ni. Člani razmejitvene komisije med Italijo in Jugoslavijo so 22. t. m. do-speli v Ljubljano. Vsi so nastanjeni v apartmentih hotela „Unioa“. Člana jugoslovanske delegacije generalštabni polkovnik Ječmenič in pehotni polkov-nik Aleksander Daskalović sta prva dospela. Ob 5. uri popoldne s trža-škim vlakom sta dospela na glavni ko-lodvor člana italijanske delegacije ge-neral Vachelli in polkovnik Garibaldi. Na kolodvoru ju je pričakal italijanski delegat de Comelli. General Maister je prispel v Ljubljano ob 10. uri zve-čer z zagrebškim vlakom.

Redek slučaj za današnje čase. Družba Sv. Cirila in Metoda je naklo-nila zavedni gostilni pri „Ančniku“ v Spodnji Šiški diplomu sv. Jurija, kjer so gostje nabrali v kratkem času znat-ne svoto. V tej gostilni se vneta briga-jo za našo šolsko družbo; redke in za-to posebne hvale vreden slučaj v da-našnjih časih.

Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani naznanja vsem interesen-tom, da je potrebno v vsaki zadevi, pri kateri zahteva stranka tudi uradni od-govor, priložiti znamko, odnosno zne-sek za poštino, ker se v drugem slu-čaju konzulat ne bo oziral na vloge.

Važno za mojstre in pomočnike kovinskih obrti. Na prošnjo deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani pri-redi poverjenstvo za uk in bogočastje na deželni obrtni šoli v Ljubljani v ča-su od 1. aprila do 30. junija 1921 strokovni tečaj za železninarje, ki bo pristopen mojstrom in pomočnikom kovinskih obrti. Pouk bo trajal vsak dan 6 ur in bo obsegal poleg strokov-nih predmetov tudi računstvo, kalku-

njen delokrog preobsežen. Ustanovi se nova triglavska divizijska oblast, ki bo obsegala Kranjsko, dočim bo imela dravska divizijska oblast svoj sedež v Mariboru. Istočasno dobi tudi Novo mesto svojo vojaško posadko. V No-vem mestu bodo to vest gotovo spre-jeli z največjo radostjo.

lacija, spisje in knjigovodstvo. Nai-manjše število udeležencev naj bode 25, največje 40. Stroške tečaja, to so izdatki za učne honorarje in za najpo-trebnejša učila bo prevzela naučna uprava. Za vse druge izdatke kakor n. pr. za hrano in stanovanje, bodo morali obiskovalci tečaja skrbeti sami. Mojstri in pomočniki kovinskih obr-tov, ki bi se radi udeležili tečaja, naj priglase svojo udeležbo z natančnim naslovom in bivališčem do 15. marca t. l. Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani. Udeležence se bode upoštevalo brez ozira, ali je mojster ali je pomočnik.

Tudi petletnica. Pretečeni teden je poteklo pet let odkar je priplul nad Ljubljano laški aeroplan in metal bombe. Dobro nam je še v spominu, kako je aeroplan, kljub močnemu ob-streljevanju z Rožnika in s šanc na gradu poletel naravnost v smeri čez sredino mesta ter metal bombe, kate-rih prva je padla v bližini tedanje šent-jakobske vojaške bolnice. Padlo je še več bomb tostran Gradu, ki pa vse ni-so napravile večje škode, onstran Gra-du, pri čukrarni pa je bomba zadela konja in ga ubila. Od drobcev aero-planskih bomb so bili ranjeni trije otroci, med njimi ena deklica in de-ček prav hudo ter je deček pozneje svojim poškodbam podlegel. Italijan-ski aeroplan se dolgo ni spoznal v sme-ri in ni vedel kje naj se vrne, plul je zato proti Savi, kjer je vrgel še nekaj bomb, a pozneje se je vrnil bolj proti severozapadu od Ljubljane. Izmed itilijanskih letal, ki so izvršila ta na-pad na Ljubljano, je bilo eno zbito pri Mirnu.

Predzgodnja spomlad v vsej Ev-ropi. Kakor se glasiyo poročila iz tu-jine, se je pojavilo letos predzgodnje spomladansko vreme po celi Evropi. Tudi na Ruskem je padlo letos tako malo snega, kakor ne pomnijo niti naj-starejši očanci. V zgornji Italiji je prava spomlad in tudi Švica je skoro brez snega. Sicer se že dalje časa trdi, da je evropejska zima v počasnem ali sigurnem „pojemanju“. To pa zaradi tega, ker ni več toliko ledenikov po-sebno na južnem tečaju. Tu se je led namreč v poslednjihosemnaestih letih tako stajal, da ga je od nepreglednih mas ostalo samo še nekaj kilometrov. K temu je pripomnil „Daily Mail“, da je znamenje pojemanja zimskega mra-za v Evropi tudi to, da ni Temza od l. 1814. in Bodensko jezero od l. 1879. več zamrznilo. V najbližji prihodnjosti je pričakovati večji del oblačno de-ževno vreme z mrzlimi zapadnimi ve-trovi.

Nova vera v Jugoslaviji. Po Beo-gradu se širi nova vera. Prošlo sredo ob pol 9. zjutraj je prišla večja družba kakih 50 oseb, moških in žensk, sekta „sedmodnevnih adventistov“, v kopa-lišče v Dušanovi ulici, da izvrši krstni obred svojih novih članov. Med pet-jem pobožnih pesmi, so novi člani se-kte, eden za drugim stopili v bazen in, ko je njihov svečenik prečital molitev sprejeli so, pogreznivši se v vodo, no-vo vero. Po končanem obredu vrnili so se mirno vsak na svoj dom. Policija je novega misijonarja odvedla na komi-sarijat. Oznanjevalec nove vere se ime-nuje Albin Močnik in je rodom iz Tr-bovelj. Kakor poroča „Beogradski dnevnik“, so med pristaši nove sekte tudi orožniki. Dovoljenja za svoje ob-rede si niso izposlovali. Sekta „sedmo-dnevnikov“ ima baje v prečanskih kra-jih že mnogo, zlasti ženskih pri-padnikov. Poglavar adventistov Moč-nik je bil dalj časa v Ameriki, odkoder se je vrnil pred nekaj leti kot misijo-nar. Poskušal je opetovano organizira-ti novo versko družbo. Izgleda, da se mu je to sedaj v Beogradu posrečilo. Novo „čisto krščanstvo“ ni nič preku-cuškega in njega nauki ne nasprotuje-jo niti obstoječim zakonom niti javni morali, zato bo Močnik pač nadaljeval svoje misijonarstvo.

Obsojen navijalec. Tovarnar Adolf Mergenthaler v Mostah je bil

zaradi navijanja cen usnju obsojen na 10.000 K globe. Obenem mu je urad zoper navijanje cen zaplenil 120 svinjskih kož. Ta sodba je sedaj pravomočna.

Vlom pri belem dnevu. Zadnje dneve so bili izvršeni v Ljubljani številni vlomi v prodajalne pri belem dnevu ob opoldanskih urah. V ponedeljek je bilo v času od 12. do 14. vlomljeno v trgovino trgovca z usnjem Seuniga na Marijinem trgu. Vlomilec je pobral iz blagajne nad 2000 K. V torek, 15. t. m. pa je bilo vlomljeno ob istem času v trgovino gramofonov A. Rasbergerja v Sodni ulici. Iz blagajne je bilo pobrano 20.000 K. Dalje je bilo vlomljeno v malo trgovino Žibert v Prešernovi ulici, kjer pa plen ni bil tako obilen. Vlomilec je predrzen, a doslej še ni izsleden.

V Gradaščici je utočila. Pred mizarja Lenassija hišo na Glincah se je dne 21. t. m. zvečer tik ob Gradaščici igrala družba otrok, med njimi tudi 15 mesecev stara Marija Lenassi. Ko je mati odšla za nekaj minut v hišo, je mala Marija odšla od otroške družbe proti, tik hiše tekoči Gradaščici, kamor je padla in jo je deroči val takoj odnesel dalje. Za njo je skočil pleskar Ignacij Matjašič in jo je z velikim naporom izvel iz dva metra globokega tolmana. Vsi poizkusi, ohraniti jo pri življenju, so ostali brez uspeha. Bila je mrtva.

Političen begunec. Na 22 mesecev težke ječe pred novomeškim sodiščem zaradi tatvine obsojeni Kočvar Erich Terpotitz, je pobegnil pred kaznijo v Celovec, kjer se je izdal za političnega begunca in ker je grdil jugoslovansko kraljestvo, je dobil tudi primerno mesto pri svečarju Führerju, kateremu pa je pozneje odnesel okoli 2000 kron denarja in lepega psa. Sedaj so Terpotitza aretirali v Ljubljani.

Rodbinska tragedija. Posestnik Kregar na Velikih Rodnjah pri Sv. Križu pri Slatni je imel grdo navado, da je v pijanosti za kratek čas vedno pretepal svojo ženo in brata. Ko je prišel pred par dnevi zopet močno vinen domov in po stari navadi začel pretepati ženo in brata, sta se mu ta dva energično postavila v bran. Med pretepanjem je priletel domač lonc Kregarju s tako silo v glavo, da je kmalu nato umrl. Žena in brat ubitega sta bila aretirana.

Poskus goljufije na pošti. Dne 17. t. m. se je ponudil neki nepoznan mladenič na poštne uradu v Rmelju, da prenese z vlakom došlo pošto v St. Janž. Predstavil se je kot hlapec za šentjanžkega poštarja, dasiravno ta nima takega uslužbenca. Zato je bil primerno odslovljen, ne da bi mu izročili pošto. Končno se je ponudil za pomočnika tržiškemu poštne mu selu, a tudi tu se mu niso naklepi posrečili. Mladeniča zasledujejo.

Ljubljanska porota

Dne 21. februarja 1921 je otvoril porotno zasedanje predsednik ljubljanskega deželnega sodišča g. dr. Papež; votanta sta bila gg. dvorni svetnik Andolšek in svetnik Pernuš; obtožbo je zastopal prvi državni pravdnik dr. Domenico.

Potepuh in tat.

Matvez Benedičič, rojen 1. 1901 na Jesenicah, je dobil meseca julija 1920 pri deželnem sodišču v Ljubljani 3 mesece ječe, ker je okradel svojega gospodarja mlinarja Alojzija Tršana v Tacnu. Kazni ni nastopil, marveč jo je popihal na Koroško; jeseni se je pa vrnil na Gorenjsko in je ukradel 7. avgusta mlinarju Tršanju 18.000 K, 200 kron vredni samokres, njegovemu hlapcu Marinšku pa tobaka in nož v vrednosti 38 K, 19. sept. Neži Burja v vrednosti 97 K, 26. septembra Ani Jesih v Vintgarju v vrednosti 510 kron, 28. oktobra Blažu Lotriču v Lipnici v vrednosti 2900 K in 2. decembra Janezu Pernušu na Višovčah pri Trziču 4500 K vrednega konja. Vlomil je koncem septembra tudi v vilo „Morska zvezda“ na Rečici, kjer pa ni nič ukradel, ker ni našel blaga, ki bi mu bilo ugajalo. Benedičiča je zagovarjal g. dr. Poček. Obtoženec ni tajil, kar je storil. Predsednik g. dr. Papež je rekel: „V desetih dneh je šlo 1800 kron, ki jih je zapravil. To je lepo za mladega človeka!“ Prvi državni pravdnik g. dr. Domenico je v svojem govoru poudarjal, da se mora kuga tatvin, goljufij in ropov, katera je dedščina vojske, zatreči za vsako ceno. Porota, so na vsa njim stavljeni vprašanja

soglasno potrdili. Benedičič je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Tatica iz navade.

Trezija Capel, rojena 1. 1873 na Okovski gori, je bila zaradi tatvine že devetnajstkrat kaznovana. Ko so jo 7. novembra 1920 izpustili iz kaznilnice v Begunjah, v kateri je presedela 18 mesecev ječe, se je še tisti večer zglasila pri Malejevih v Nošah, katerim je rekla, da se piše Marija Novak in da je prišla iz Begunji, kamor je spremila svojo sestro usmiljenko. Malejevi so Caplovo prenočili, ponoči pa je vzela Heleni Prinčevi ogrinjalo in svilnato ruto in je izginila. Zagovarjati se mora pred poroto zaradi tatvine in ker ji je tatvina prišla v navado. Caplovo je zagovarjal g. dr. Novak. Na vprašanje, od česa živi, je Caplova odgovorila, da od tatvine. Caplova je trdila, da ona v Nošah ni prenočila in da ni okradla Prinčeve. Prinčeva je Caplovo natančno spoznala. V ječi je presedela že 6 let, 1 mesec in 12 dni. Vsega skupaj je bila kaznovana že 31krat. Porotniki so stavljeni vprašanji potrdili in Capel je bila obsojena na 5 let težke ječe.

Vlom vojakov v Dobrli vasi.

Vojaki I. bataljona 40. pešpuka Anton Vegel s Planine pri Krškem, Anton Vranešič iz Tribuč pri Črnomlju, Franc Kalan in Vinko Semen so v noči od 27. na 28. aprila 1920 vlomili v prodajalno aprovizacijskega odbora za sodna okraja Dobrli vasi in v Železna kaplja v Dobrli vasi in so odnesli iz zaklenjene miznice 14.034 K; denar so razdelili in je prišlo na vsakega približno 3500 K. Dne 28. aprila je vojaška oblast vse štiri aretirala; Franc Kalan in Vinko Semen sta meseca junija 1920 pobegnili iz vojaških zaporov, Vegel in Vranešič sta se zagovarjala pred poroto. Obtoženca je zagovarjal g. dr. Treo. Porota je Vegla in Vranešiča oprostila.

Nepoboljšljiv tat

Krojaški pomočnik Korol Zupan je bil zaradi tatvine že štirikrat kaznovan, enkrat na tri leta težke ječe. V noči na 27. decembra 1920 je ukradel svojemu mojstru, Lovrencu Porenti v Podgori pri St. Vidu, gotovine in drugega blaga v vrednosti 6040 K 50 vin. in pobegnil. K sreči so Porentovi takoj zapazili tatvino in so Zupana zasledovali in ga v Ljubljani aretirali. Zupana je zagovarjal g. dr. Perič. Porotniki so vprašanje o krivdi soglasno potrdili s pristavkom, da vrednost ukradenih reči ne presega 4000 K. Obsojen je bil na tri leta težke ječe.

Krvavo žeganje.

V Vel. Stangi na Dolenj. so 31. okt. l. l. na nedeljo praznovali „žeganje“. Fanta Anton Benigalija in Karol Čož sta se stopila in začela na neki strmini valjati in tolči. Danes se je moral pred poroto zagovarjati Anton Benigalija ker je v tem prepiru tako sunil Čoža z nožem v prsa, da je potem v bolnici umrl. Zagovarja se s silobranom. Porotniki so krivdo uboja zanikali z 10 : 2 glasovoma, soglasno pa potrdili prekoračenje silobrana, vsled česar je bil Benigalija obsojen na osem mesecev strogega zapora.

Izprijena mladina.

Pri sledeči razpravi sta stopila pred porotnike dva mala paglavca, katerima ni pri starijih nikdar pela šiba. Eden — Vinko Horvat — je star že 14 let, drugi — France Luznar — pa še ni izpolnil 14 leta. Na glavnem kolodvoru sta jeseni v oktobru l. l. ukradla iz nezaklenjenega vagona možko kolo, vredno 2500 K, last bančnega uradnika Riharda Premrova in šest okenskih zaves vrednih 3000 K. Po obtožnici ju je vprašal predsednik Regally: „Ali sta zaslužila obtožbo? Ali sta kriva?“ Odgovorila sta porotnikom: „Ja, ja, res res...“ Natanko opisujeta, kako sta stvari izmaknila in pravita za kolo: „Učiti sva se hotela voziti“ Porotniki so soglasno potrdili tatvino. Bila sta obsojena: Vinko Horvat na šest mesecev težke ječe zaradi hudodelstva tatvine, France Luznar pa na štiri mesece samotnega zaprtja v bodoči poboljševalnici zaradi prestopka, ker še ni izpolnil 14. leta. Brez kesa sta zapuščala porotno dvorano... Posebni oddelki v ječah gotovo ne bodo poboljšali ta dva nepri-diprava.

Gospod Wagner in njegova ljubica.

V belo Ljubljano je svoje dni pripeljal iz Zagreba trgovski sotrudnik

Lojze Wagner, Rečanin, svojo ljubico Marijo Rakoše. Hotela sta na lahek način si pridobiti novce in denarce. Seznanila sta se z mladim trgovcem s čevlji Mirkom Mlakarjem. Wagner mu je svetoval, naj se zanima za zagrebški trg, kjer bode lažje in dražje spečaval čevlje. Mlakar je slednjič zaupal Wagnerju in mu izročil 30 parov čevljev. S tem blagom pa je Wagner z Rakoševo pobrisal na Gorenjsko in skušal čevlje spraviti v denar. V Kranju na „Stari pošti“ pa je oba zaljubljenca prijel ljubljanski detektiv in izročil sodišču. Pred poroto sta bila obsojena: Lojze Wagner na 13 mesecev težke ječe, Marija Rakoše pa na 8 mesecev.

Tatvina čevljev.

Bivši mornar iz Trsta Nikola Lukarič je bil pred poroto obsojen na dve leti težke ječe, ker je iz zaklenjene delavnice čevlarskega mojstra Alojzija Zalokarja v Ljubljani odnesel 17 parov raznih čevljev v skupni vrednosti 6900 kron.

V razpravljanju je današnja porota dosegla rekord. Razprave so nepretrgoma trajale od 9. dopoldne do 5. popoldne brez vsakega odmora. Razprave je vodil dvorni svetnik Regally.

Vlom v vevško papirnico.

Mlada človeka, elegantna, zastavna in krepkih rok sedita na zatožni klopi pred poroto: France Kožuh, 20-letni delavec iz Zadobrove in France Tome 20letni delavec v Vevčah. Dne 1. oktobra l. l. ponoči sta v družbi nekakega zloglasnega Martina Gostinčarja, ki je pobegnil, vdrla v skladišče vevške papirnice in odnesla dve bali ovčje volne v vrednosti 25.600 K. Pred poroto sta bila danes obsojena vsak na 5 let težke ječe. Predsednik svetnik Vedernjak je zaključil sodbo: „Dobro, močne roke imata, a nočeta delati! Tam doli v Vevčah je pa svet tako prijazen, da je težko najti poštenega človeka.“ M. D. v Polju je znana klerikalna občina.

Velike podstrešne tatvine.

Lansko poletje so bile v lepših ulicah Kolodvorskega okraja na dnevnem redu drzne podstrešne tatvine. Tat je znal vedno izslediti pravo podstrešje, kjer so stranke hranile večje zaboje perila, obleke in drugih stvari. Teh tatvin je glasom obtožnice osumljen star svedrovec Nace Maček, rojen leta 1883. na Vrhniki, ključavničar. Obtožnica navaja, da je bila strankam: Amaliji Klander, Ani Mallyjevi, Tereziji Martelančevi, dr. Sarabonovi, Josipu Bratoku, Ivanu Pasarju, Francu Ostermanu in Andreju Krajzlu ukradena velikanska množina blaga v vrednosti 66.076 K. Policija tatu dolgo časa ni mogla izslediti, ker je znal vedno prmeren čas izrabiti za svoje podstrešne ekspedicije, tako, da so stranke v lom zapazile šele po daljšem času in so bili navadno vsi sledovi že zabrisani. Po prečitani obtožnici je predsednik svet. Vedernjak vprašal obtožnega Mačka: „Ali se čutite krivega, kar je zapisano v obtožnici?“ Obtoženi Maček ogorčeno: „Prosim, gospodje porotniki, ne čutim se krivega, le samo v tem, kar sem kupil!“ Predsednik: „Ali ste vzeli te stvari?“ Na mizah pred porotniki so razgrnjene razne stvari. Obtoženec: „Jaz, jaz, da sem, gospodje, te cunje kradel? Se na um mi ni prišlo!“ Indicijski dokazi teh tatvin so zelo težavni, ker številne oškodovane priče ne morejo ničesar pozitivnega povedati. Zaslisanih je bilo v celem 22 prič. Porotniki so štiri slučaje podstrešnih vlomov z 10 : 2 glasovoma zanikali, ostale pa soglasno potrdili. Porotno sodišče je nato Ignaca Mačka obsodilo na 8 let težke ječe. Razprava je trajala do pol pete ure popoldne. Po končani razpravi so organi kriminalnega oddelka policijskega ravateljstva izvedli temeljito per-lustracijo poslušajočega občinstva. Okoli pedeset oseb je moralo romati nazaj v prazno porotno dvorano, kjer so jih potem temeljito preštudirali. Zaprli so pet oseb.

Narodno gospodarstvo.

Zamenjava 20 dinarskih novčanic pri davkarijah. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Finančna deželna blagajna v Ljubljani in blagajne davčnih uradov bodo posredovale zamenjavo 20 dinarskih novčanic in jih sprejemale od strank do vključno 28. t. m. Stranke, ki reflektirajo na zamenjavo teh novčanic po omenjenih državnih blagajnah, naj jih pri tem predložijo z dvema izkazoma na katerih naj stranka označi ime bivališče, število oddanih novčanic in od vsake novčаницe število in serijo. En primer-ek seznama bodo prevzemajoče blagajne vrnille strankam s potrdilom o prejemu. Čim bodo podružnice Narodne banke novčаницe poizkusile, dobe stranke za pristne novčаницe protivrednost pri blagajnah, kjer so jih v zameno položile, proti vrnitvi potrjenega izkaza. Za vgotovljene falszifikate se proti vrednosti ne bo izplačevalo. Občinstvo se opozarja, da bo zamenjavo vršila od 1. marca do 30. aprila izključno le centrala Narodne banke v Beogradu brez posredovanja svojih filijalk ali pa državnih blagajn.

Trgovinski dogovor z Nemčijo. Na zadnji seji ministrskega sveta se je v vprašanju trgovinskega dogovora sklenilo, da se Nemčija smatra kot pogodbeni stranka glede carinske tarife. Minister za trgovino dr. Kukovec je ta sklep sporočil nemškemu zastopniku v Beogradu. Na ta način je zelo verjetno, da se sporazumemo s Nemčijo in da se novi dogovor kinalu sklene.

Tako pravi en list, drugi list pa piše isti dan:

Brezuspešna nemško-jugoslovanska trgovinska pogajanja. Naša vlada ni, kakor znano, odobrila nemškojugo-

slovanske trgovinske pogodbe, ki so jo izdelali naši in nemški zastopniki. Nemški listi to živahno komentirajo ter pravijo, da se jim to zadrževanje zdi umljivo, ter se je dosegel med obojestranskimi zastopniki popoln sporazum ter je bil s pogodbo ustvarjen trden temelj za obnovitev in ureditev nemško-jugoslovanskih trgovskih odnosov. To bo imelo po njihovem mnenju tudi za posledico, da nemški trgovci ne bodo več šli našim na roke. Če se ljubi bog ne spozna bolj v našem gospodarstvu kakor naši ministri, smo izgubljeni. Sedaj pa se gre naš minister trgovine blamirat še kam drugam.

Naš trgovski minister na Angleškem. Minister za trgovino dr. Kukovec odpotuje koncem tega tedna v London. Trgovinski zbornici v Glasgowu, naj poseti ti središči angleške industrije.

Gozdi v Jugoslaviji. Površina naših gozdov znaša: v Hrvatski in Slavoniji okoli 2.500.000 jutrov; v Bosni in Hercegovini okoli 5.000.000 jutrov; v Dalmaciji okoli 750.000 jutrov; v Sloveniji 1.400.000 jutrov; v Vojvodini okoli 500.000 jutrov; v stari Srbiji okoli 3.000.000 jutrov; v novi Srbiji 1.000.000 jutrov; v Črni gori okoli 500.000 jutrov. Skupaj okoli 14.750.000 jutrov. — Ti naši gozdovi predstavljajo ogromno vrednost ter so za našo državo neprecenljive važnosti. Razen drv in lesa kot glavnega prihodka naših gozdov, omogočujejo naši gozdovi tudi n. pr. našo cvetočo svinjerejo. Da nima toliko želoda, bi naša svinjereja nikoli ne prišla na stopnjo kakor je danes. Sam želod predstavlja letno vrednost od 50 do 60 milijonov kron.

Pozor!

Naročniki! Javite vedno in takoj, kadar ne dobite lista. Izslediti moramo vsako zloupravo. Mi Vam pošljamo list točno in redno. Pri pošiljanju naročnine navedite številke, ki so na naslovnem listku in natančen naslov.

Somišljeniki! Vsak, kdor je pravi pristaš stranke mora biti naročnik »Nove Pravde«. Naše glasilo zahtevajte v vsakem javnem lokalu. Lokale, kjer ne dobite našega glasila, ne posečajte. Razširjajte »Novo Pravdo« in pridobivajte naročnike, da nam bo v doglednem času mogoče izdajati dnevnik.

Somišljeniki. Naročite »Novo Pravdo«.

Iz stranke.

Redno glavno zborovanje Narodno-socialistične stranke se vrši 19. in 20. marca t. l. v Ljubljani s sledečim sporedom:

Dne 19. marca točno ob 9. uri dopoldne se prične v veliki dvorani Narodnega doma zbor zaupnikov NSS s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva, (Rudolf Juvan). 2. Poročilo članov načelstva: a) tajnika, b) blagajnika, c) nadzorstva, (Ivan Tavčar, Mine Čebin, Rudolf Est). 3. Zunanji politični položaj (dr. Otokar Rybar). 4. Poročilo poslancev NSS (Ivan Deržič, Anton Brandner). 5. Naš program (dr. Rudolf Krivic). 6. Organizacija in tisk. 7. Naše stališče do ostalih političnih strank (Zorko Fakin). 8. Volitev: a) načelstva, b) nadzorstva, c) izvrševalnega odbora. 9. Slučajnosti. — Zborovanje traja od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Ob 8. uri zvečer se vrši v veliki dvorani Narodnega doma na čast

bratom Čehom, delegatom čehoslovaške narodno - socialistične stranke, družabni večer.

V nedeljo 20. marca ob 10. uri dopoldne se vrši v veliki dvorani hotela „Union“ javen manifestacijski shod NSS, na katerem bodo poročali senator čehoslovaške republike, brat Václav Křofač, dr. Otokar Rybar in poslanec Ivan Deržič.

Tovariši vodstva krajevnih organizacij! Dolžnost do stranke Vam ukazuje, da počastite naše brate, delegate čehoslovaške - narodno - socialistične stranke z kar največjo udeležbo na strankinem zborovanju. Vse krajevne organizacije NSS imajo dolžnost poslati na zborovanje svoje zastopnike. — Načelstvo Narodno - socialistične stranke.

Občni zbor kraj. org. NSS za Dvorskí okraj se vrši v soboto 26. t. m. ob 8. uri zvečer v gost. pri Mraku. Rimska cesta.

Socijalno in gospodarsko gibanje.

Ljubljana, 24. februarja 1921.

Naš pokret se širi. Socializem se pripravlja na zmago. Kaka izprememba. Še pred polstoletjem so bili oni, ki so zastopali socializem, preganjeni, zasmehovani, čisto tudi kot sanjariji pomilovani. V deželi klasičnega socializma v Nemčiji se je postavil nasproti socialističnemu pokretu, najmočnejši in najuglednejši mož svoje dobe Bismarck. Mož drugače tako bistroumen, diplomat in politik, kakor jih daje narava posameznim narodom le vsako ti-sočletje enega, ni bil vstanu razumeti novi pokret ter je z vso silo svoje moči nastopil proti tedaj še v povojih nahajajoči socialistični ideji. In danes. Mož je davno v grobu. In tisti, katere je on zatiral s kruto silo, ravno tisti so danes nastopili njegovo dedščino in vladajo tisto Nemčijo, katero je zasnoval Bismarck, seveda popolnoma z drugim namenom.

Ne strinjamo se popolnoma s socialnimi demokrati, loči nas od njih marsikaj, predvsem stvari, ki jih oni zamerjujejo kot brezpomembne, katere pa so za nas osnove važnosti. Toda o tem ne govorimo danes, danes hočemo samo poročati o zmagovitem gibanju socialistične misli.

Stresli so se troni, čez noč so zleteli v prah oni, ki so še včeraj sanjali o moči in delili dobrote in kazni, kakor so mislili, da jih je kdo po njihovem mnenju zaslužil. Danes ne vpraša živ človek po njih, ne po njihovem mnenju, za živo človeštvo so mrtvi in že zgodovina bo morda še poročala o njih, toda le v smislu, da niso razumeli časa v katerem so živeli. Hoteli so zaustaviti kolo časa, toda kolo je šlo čez njihova trupla. In še se najdejo danes ljudje, ki hočejo omaleževati naš pokret, še živijo ljudje, ki mislijo, da bodo zaustavili kolo časa. Rečeži. Dedščina enega Bismarcka govori živo zgodovino, nov rod nastopa, svet se preraja, s strašanskimi bolečinami se vrši preporod, toda kar bo rojeno, to bo imelo bodočnost.

Staro, prepelelo lega v grob, lastna gnoloba uničuje preživljeno družbo. Buržuazija je sicer ohranila moralno pridigovanje za proletarijat, toda ona sama ne pozna ne resnega dela ne morale. Lastni jaz, lov za dobičkom, veseliti se, uživljati, to pozna današnja buržuazija. Pa je bila stara buržuazija boljša, ona je poznala tudi delo, današnja dela več ne pozna, ker ona je že sojena. In beseda nekdanj tako zaničevana, beseda socialist se izgovarja danes s ponosom, in oni, ki se zovejo socialisti, povdarjajo to s ponosom. Danes gledajo socialisti pomilovalno na one, ki se v potu svojega obraza trudijo, da bi rešili nekaj, kar se rešiti več ne da; so to večinoma duševni reveži, le redki so med njimi oni, ki kljub temu da so spoznali resnico, iz katerekoli vzrokov, ki so navadno egoistični, vstrajajo vedoma na za prihodnost izgubljeni točki.

Toda pokret pojde brez njih svoj zmagovito pot.

V Sloveniji.

Na občnem zboru krajevnih organizacij NSS v Ptuj, ki se je vršil 12. febr. t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: preds. Perne Hinko, podpred-

sednik Lenarčič Franc, tajnik Mikušletič Bernard, blagajnik Vagner Anton; odborniki: Orel Leopold, dr. Ljudevit Jenko, Potočnik Jožef, Haladea Andrej, Janežič Drago, Tobijaz Jakob, Šerona Vinko in Tušek Ciril.

Občni zbor krajevnih organizacij NSS v Sp. Šiški. V soboto 19. t. m. se je vršil občni zbor krajevnih organizacij NSS v Sp. Šiški in sicer v gostilni pri Zvezdi. Iz tajniškega poročila, ki ga je prečital tov. Malgaj, je razviden lep napredek naše spodnješišenske krajevnih organizacij, katere je od zadnjih volitev naprej narastla za 174 članov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tov. Bezljaj. Odbor je ostal z malimi izjemami stari, na novo so bili izvoljeni: tov. Avguštin, Zima, Zagar in Koprivec. Po končanem sporedu sta pozdravila občni zbor v imnu načelstva NSS poslanec tov. Brandner, ki je ob tej priliki pojasnil položaj v konstituenti, in tov. Kozinc. Občni zbor je bil zaključen ob polnem navdušenju za nar. soc. idejo.

Shod NSS na Jesenicah. V gostilni Wergles na Jesenicah se je vršil preteklo nedeljo dopoldne dobro obiskan shod NSS, ki mu je predsedoval predsednik krajevnih organizacij tov. Čop. Poslanec tov. Brandner je poročal o razmerah v konstituenti ter utemeljil potrebo narodno-socialistične stranke. Osobito se je govornik pečal z znano „Obznanom“ ministra policije Draškoviča ter dokazal, da je napačna taktika, ako gre delavstvo temu možu na lim s prevratnimi poskusi. Delavstvo si more edinole s pomočjo demokracije pribiti zboljšanje položaja. Če upravičuje taktiko nasilja, upravičuje istočasno sedanji režim vladanja manjšine nad večino. Z ozirom na končna izvajanja tov. Brandnerja, ki je povdarjal, da NSS hoče zaščititi domače delavstvo pred tujim, je čevljar Rabič opozarjal na to, da imajo v jeseniški tovarni še zmiraj boljša mesta. Nemci inda bo tu treba energično nastopiti. Komunist Jeran skuša dokazati, da je bila njegova organizacija prva, ki je od vodstva tovarne zahtevala, da se pri sprejetju upoštevajo samo učenci slvenskih starišev, kar seveda ne odgovarja resnici, ker je to zahtevo prva stavila NSS. Tov. Brandner odgovarja, da tako postopanje ni v skladu z internacionalnimi načeli komunistične stranke in da so komunisti na Jesenicah, če so stavili tako zahtevo, delali v smislu programa narodnih socialistov. Ker se nihče ni več prglasil k besedi, je tov. predsednik, zahvaljujoč se tov. referentu, zaključil zborovanje.

Sestanek NSS v Zirovnici. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil v gostilni pri Kuntu v Zirovnici sestanek NSS, na katerem se je razpravljalo o raznih aktualnih vprašanjih, tičečih se taktike naše stranke. Poročal je poslanec tov. Brandner.

Po svetu.

Zahteve francoskih strokovnih organizacij. Splošna zveza strokovnih organizacij je izdelala program, ki obsega nastopne točke: 1. Razširjenje sindikalnega prava tudi za uradnike. 2. Osemurni delavnik. 3. Delavsko varstvo potom ustanovitve statistične

službe, kakor tudi kontrola, pri kateri sodelujejo delavske organizacije. 4. Ustanovitev splošne delavske zavarovalnice, ki obsega vse nevarnosti, katerim so izpostavljeni delavci, kakor tudi zvišanje pokojnin. 5. Razširjanje delavske zakonodaje in delavskega varstva tudi za kmetijske delavce. 6. Enakopravnost tujih delavcev s francoskimi glede delavskih pogojev. 7. Izenačenje delavskih pogojev vsega sveta. Splošna zveza strokovnih organizacij zahteva dalje podpravljanje veleobratov in nadzorovanje podjetij pri katerih so udeleženi delavci ter je sestavila program za vzpostavitev opustošenih ozemelj.

Ameriške strokovne organizacije, v katerih je organiziranih nad 2 milijona industrijskih delavcev, so dne 26. pr. m. odposlale k senatskemu odseku za zunanje zadeve v Washingtonu svojo deputacijo in so zahtevale takojšnjo otvoritev trgovine z Rusijo. Ameriška vlada naj bi takoj sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo kakor so jo slenili Angleži, da bo odpravljena velika brezposelnost ameriških delavcev, katerih je danes nad 2 in pol milijona brez dela. — Z zadevo se bo senat obširnejše pečal.

Francoske strokovne organizacije proti III. internacionali. Splošna zveza strokovnih organizacij je sklenila na predlog vodstva zveze s 88 proti 31 glasovom, da se izključijo iz zveze organizacije, ki se priklonijo komunizmu. Komunistična manjšina je vložila protest in zahtevala, naj se zadeva oddloči na kongresu socialistov, ki je zveza na svojem zborovanju sprejela predlog, da se komunisti izključijo iz zveze.

Neodvisna angleška delavska stranka proti III. internacionali. Neodvisna angleška delavska stranka je

pripravila za kongres, kateri se bode vršil v mesecu marcu, resolucijo, v kateri izjavlja, da je njej nemogoče sprejeti 21 točk za pristop k moskovski internacionali, katere so njej bile doposlane od izvrševalnega odbora III. internacionalne.

Berlin kot središče komunistične propagande. Kakor se govori, se bo berlinsko zastopstvo sovjetske Rusije izpremenilo. Pred vsem se bo zastopstvo razdelilo na več samostojnih oddelkov. Berlin bo postal središče komunistične propagande v vzhodni Evropi. Politično zastopstvo bo imel kakor doslej Viktor Kopp.

V tajništvu III. internacionalne so ustanovili tudi žensko tajništvo, ki mu pripada Klara Zetkinova.

K zboru madžarske socialne demokracije. Na dan 14. in 15. t. m. je bil sklican deželni zbor madžarske socialne demokracije. Zbor bo oddločil nadaljnje stališče stranke k političnemu življenju na Madžarskem. Že minuli teden je poslala „Narodni skupščini“ poslanico, v kateri kaže na vso socialno in gospodarsko situacijo v deželi ter poudarja dejstvo, da je socialni mir neobhodno potreben za obnovo dežele. Vlada pa dosedaj v tem oziru ni še ničesar storila. Dalje se pritožuje stranka zlasti še na zasledovanje socialno demokratične stranke.

Zidovstvo in komunizem. Interesantne podatke o odnošajih judovskega življa napram komunizmu nam podaja uradno poročilo iz Budapešte. Od 302 obtoženih učiteljev je bilo 142 judov, to je 47 odstotkov. Od teh jih je izgubilo službo oziroma bilo kaznovanih na drug način 126, t. j. več kakor 88 odstotkov. Vidi se, da se židovski vzgojevatelji mladine kaj radi stavijo v službo razdirajočim načrtom boljševikov.

Prosveta.

Sole v Sloveniji. V šolskem letu 1920 in 21 obiskuje v Sloveniji otroške vrtee 659 otrok; osnovne šole 83.657 dečkov in 84.865 deklic (skupaj 168.522); meščanske šole 1.112 dečkov in 2614 deklic (skupaj 3726); srednje šole 5380 dijakov in dijakinj; obrtno šole 546 dijakov; rudarsko šolo v Celju 84 učencev; učiteljska 856 gojencev in gojenk; trgovske šole 832 dijakov in dijakinj. Vse šolske mladine je torej 180.605.

450 praznih šol. „Epoha“ poroča, da je v Beogradu zaposlenih v raznih ministrstvih in drugih uradih preko 120 učiteljev in učiteljic, med tem ko je 450 šol v Srbiji, Črnigori in v južni Srbiji praznih in ni nobenih učnih moči. Zato je novi načelnik ministrstva prosvete Vlad. Radičević odredil, da se morajo vsi učitelji in učiteljice, ki niso na svojih mestih vrniti na svoja

službena mesta, v Beogradu pa ostanejo samo referenti ministrstva.

Naš jezik v Ameriki. Na newyorški univerzi Columbia se je pred kratkim ustanovila stolica za jugoslovansko književnost in kulturo. Rektor univerze dr. Nicholas M. Butler in profesor John D. Prince, dekan slovan. departamenta, sta prijatelja našega naroda in sta bila prva, ki sta dala inicijativo za ustanovitev stolice za slovensko filozofijo na tem zavodu. Za profesorja naše literature s srbohrvatskim in slovenskim jezikom je imenovan Milivoj Stanojevič, prej profesor na kalifornski univerzi. Profesor Stanojevič je bil urednik slovanskega odseka enciklopedije „Amerikana“. Predavanja prof. Stojanoviča so za elementarni in višji tečaj dnevna in večerna. Columbia je največji ameriški prosvetni zavod.

Kot gost med brati Čehi.

(Zorko Fakin.)

Nadaljevanje.

Bratu Křofaču sem na njegova izvajanja odgovoril sledeče:

„Večkrat že smo Jugoslovani imeli priliko, da smo uživali gostoljubnost češkega naroda, gostoljubnost zlate Prage. Tudi osebo mi je večkrat bila dana prilika, živeti med vami po nekaj dni kot vaš gost. Vendar pa nisem še nikdar občutil onih tesnih bratskih vezi med nami, kakor jih čutiš danes, ko uživamo Vašo gostoljubnost ne samo kot delegati bratskega naroda, temveč obenem kot pristaši in delegati bratske politične stranke, ki jo družijo z vami enakost političnega hotenja in enakost narodnostnega čustvanja.

Brat Juvan je včeraj rekel, da prihajamo k vam kot učenci k svojim učiteljem v nadi, da se bomo od vas nadalje lahko učili. Pristavljam k temu še sledeče: ne samo kot učenci k učiteljem, temveč tudi kot pomoči potrebni k podpornikom. Mi bijemo danes iste ljute boje, in preživljamo iste težke dni, kot jih je preživljala vaša stranka ob svojem početku pred 24. leti. Naša stranka, mlada, brez finančnih sredstev, s skromnim tiskom, se mora boriti proti strankam, ki razpolagajo z milijonskimi sredstvi in z bogatimi, razširjenimi časopisji. Vendar se mi tega boja ne strašimo, kot se ga nismo ustrašili v početku našega gibanja. Verujemo v našo idejo, ker

smo trdno prepričani, da edino narodno - socialistična ideja vodi k rešitvi našega jugoslovanskega ljudstva in slovanstva sploh, zato verujemo tudi v zmago te naše ideje.

Tudi brez vaše pomoči bi zmagali. Ali vendar mislim, in sem z mojim tovariši vred prepričan, da zamore vaša moralna in gospodarska pomoč silno pospešiti razvoj in razmah našega gibanja po celi Jugoslaviji. Danes ne nahaja naša stranka sicer še v prvih dobah organizacije in reorganizacije, a vendar pri tem ne pozablja na svojo nalogo, razširiti narodno - socialistično idejo po celi Jugoslaviji. Naši ljudje, predvsem dva poslanca so na delu! Zbirajo širom naše domovine nove pristaše, postavljajo temelj novim organizacijam in upravičeno je upanje, da pri prihodnjih volitvah v volilni boj ne pojde več narodno - socialistična stranka slovenska, temveč narodno - socialistična stranka jugoslovanska. Da bo pa naš boj čim uspešnejši, v to nam zamorete pomagati v veliki meri vi bratje iz Čehoslovaške socialistične stranke, ki imate za seboj 24 let izkušnje v političnem delu, ki imate dovršene organizacije in krasno gospodarsko podlago.“

V češkem jeziku sem nadaljeval:

„Mile sestre in bratje! Nismo pa prišli k vam samo učiti se in prositi vas podpore in pomoči v našem težkem boju, temveč prišli smo tudi, da skupaj z vami naredimo prvi korak k uresničitvi enega naših največjih ciljev, da storimo skupaj z vami prvi korak k uresničenju slovanske socija-

listične vzajemnosti. Kakor je rekel brat Klofač, so ovire, ki so vam in nam stale na poti, sedaj več ali manj odpadle in mislim, da je sedaj čas, ko lahko narodni socializem v hitrih korakih vodi tudi v tem oziru k popolnemu uspehu.

Razmere med posameznimi slovanskimi narodi niso povsod take, kot bi mi to želeli. Razmerje med nami in Poljaki je skalil tešinski konflikt in ravno tako tudi razmerja med nami ali bolje rečeno med srbskim delom našega naroda in med Bolgari, ne morem imenovati prijateljskega. Naloga naših strank je, da, stoječ vedno na programu narodnega socializma, premostijo nespozumevanja, ki leže med posameznimi slovanskimi narodi in to nalogo bomo tem lažje izvršili, ker stojimo na eni strani mi v direktnih stikih z poljsko narodno - socialistično stranko, na drugi strani pa vi v direktnih stikih z bulgarskimi narodnimi socialisti. Ne mislim tukaj na kako direktno intervencijo v prid sporazuma, ker vsaka taka intervencija bi znala preje škoditi, kot pa koristiti medsebojnemu zblizanju. Pač pa mislim, da bi se to zblizanje dalo jako pospešiti potom informacij, kakšne razmere, kakšne smeri in mišljenja vladajo v posameznih slovanskih narodno - socialističnih strankah. Mi bomo obveščali na eni strani poljske narodne socialiste o razmerah in mišljenju vaše stranke, obenem pa poročali vam o razmerah in mišljenju poljske narodno - socialistične stranke. Vaša naloga pa je, da nas informirate o duševnem pokretu med bulgarskimi narodnimi socialisti. Prepričan sem, da je ta pot edino prava in da bo ta pot vodila k sporazumu od naroda do naroda eventualno preko oficijelne politike interesiranih vlad.

Uresničenje slovanske socialistične vzajemnosti v praksi si predstavljamo sledeče: Vaša stranka stoji danes v najožjih stikih z eseri (ruski socialni revolucionarji — ruskimi narodnimi socialisti), na drugi strani pa imate najožje stike z nami, jugoslovanskimi narodnimi socialisti. Mislim torej, da bi morala biti ravno Praga zaenkrat centrom slovanskega socialističnega gibanja in da bi se morala ravno v Pragi ustanoviti nekak centralni organ, ki bi spajal vse slovanski socialistični organizem v eno veliko enoto, ki bi priborila slovanstvu v svetovni zgodovini ono mesto, ki mu gre. Iz tega centra bi se podpiralo naše gibanje v vsem slovanskem svetu moralno in če treba tudi gmotno, da se na ta način zagotovi zmogovit pot našim idejem tudi v kraje, kjer bi se sicer vsled pomanjkanja sredstev morda zaustavil pred nepremagljivimi ovirami.

Obljubili ste, dragi bratje, da nas ob priliki zborovanja naše stranke, ki se bo vršilo 19. in 20. marca posetite v Ljubljani. Takrat nam bo dana prilika, natančneje pogovoriti se o tem vprašanju, ki naj se ta čas obravnava v našem in našem časopisu, na sestankih vašega in našega političnega kluba. Takrat bo to vprašanje že mnogo jasnejše in prepričan sem, da bo zavzelo že vse konkretnije oblike. In ko pridemo v mesecu maju zopet na vašo strankino zborovanje v Prago, mislim, da bo stvar dozorela tako daleč, da bomo lahko v Pragi že ustanovili centralno pisarno slovanskih narodno - socialističnih strank. V upanju, da se naše misli o bodočnosti uresničijo, se zahvaljujem bratu Klofaču za njegove iskrene besede in kličem „At' žije narodni socializem češkoslovenski! At' žije narodni socializem slovanski!“

Nato je referiral o slovanski socialistični vzajemnosti še brat Kamil Černy, ki je v svojih izvajanjih obravnaval nekatere podrobne točke slovanske socialistične organizacije. Po debati, katere se je udeležilo poleg že navedenih še več drugih govornikov, se je oficijelni del večera zaključil in ker je bila ura pozna in so že odhajali v svoje remize zadnji električni vozovi, smo se kmalu razšli in se po priručnem slovesu od klubovih članov podali v naš hotel k počitku.

(Dalje prihodnjič.)

Prispevajte in podpirajte za Jugoslovansko Matico.

Politična šola.

Priredil tov. Fakin Zorko.

(Nadaljevanje.)

Reakcija.

Reakcija se imenuje v političnem življenju vsako nazadnjaštvo. Ako naj se obnovi kak star, že odstranjen socialni, politični gospodarski ali drugi red, ali ako naj se obnovi kak sistem, kateri se je odstranil in potlačil vsled svoje slabosti in nedostatkov, govorimo o prihajajoči reakciji. Vsa stremjenja, ki smerijo k temu, imenujemo reakcionarna ali reakcijo samo. Taka očividna reakcija je za nas klerikalizem in absolutizem. Vse kar pomenja ali v celoti ali v posameznosti njegovo obnovo, je reakcija, ker je bilo že zavrženo in sicer zavrženo osnovno kot slaba stvar.

Z reakcijo skupaj se večkrat izgovarja druga beseda, t. j. konservatizem. Obe besedi imata v našem življenju skoro enako vrednost in to ne po nepotrebnem.

Poglejmo, kaj je konservatizem. To je reakcionarni način delovanja in mišljenja. Ne sicer te vrste, da bi šlo vedno za obnovo najbolj reakcionarnih ureditev, temveč pri konservatizmu gre bolj za ohranjenje in ustavitve političnih ureditev in razmer, kot jih imamo danes, z vsemi njihovimi slabimi stranmi in nedostatki. Konservatizem stremi po ojačenju obstoječega za vsako ceno; ohraniti hoče

obstoječe proti reformi in razvoju in postaja tako brat same reakcije, ki je zopet le reakcija, ker vsako nasprotovanje napredku je že samo po sebi reakcija. Naravno je, da izhajamo pri presojevanju, kaj v javnem življenju pomenja reakcija in konservatizem iz stališča, ki ga v danih slučajih zavzemajo sami. Za nas n. pr., ki hočemo imeti svobodno šolo, pomenja zahteva klerikalcev po šoli, ki bi stala pod cerkvenim vplivom, reakcijo, ker bi se na ta način obnovila ureditev, ki je ob času svojega obstoja vplivala na šolo skrajno slabo. Ubijala je v šoli duh in ako bi se ta ureditev uvedla z nova, bi delala isto. Konservatizem pa pomenja za nas, ki hočemo enakovrednost političnih pravic in svobodščin za vse državljane, vsako delovanje in stremjenje, ki tej zadevi ali nasprotuje ali pa se obnaša napram njej brezbrizno in to brezbriznost razširja.

Kot je torej očividno, sta reakcija in konservatizem nekaj slabega. Ovirata namreč stremjenje izpolniti družabno in politično ureditev v smislu občega prospeha in pravičnosti. Danes je gotovo, da so razmere v našem življenju ne morda samo nepopolne, temveč v mnogih ozirih naravnost nevzdržljive.

(Dalje prihodnjič.)

Po svetu.

Potni list v nebesa. Ko se je mislil ločiti pobožni Rus iz starih, dobrih časov od tega grešnega sveta ni nikoli pozabil zagotoviti si od svoje cerkve potni list v svrhu, da si zagotovi dober sprejem pri sv. Petru in sv. Nikolaju. V britskem muzeju se nahaja še danes tak čuden potni list, kateri doslovno preveden se glasi: Mi Makarija, po milosti božji arhipiskop kievski, volinjski in cele Rusije našemu gospodu in prijatelju, svetemu Petru, vratarju vsega mogočnega Boga! — S tem potrjujemo, da je danes preminul en sluga božji, z imenom knez Teodor Vladimirski. Priporočamo ti

ga posebno, da ga uvedeš brez obojstranskega in zapreke v božje carstvo. Mi smo ga odrešili vseh grehov ter mu dali blagoslov. Radi tega ni nobene zapreke, da mu dovoliš vstop. Radi tega smo mu dali z odrešenjem to potrdilo. Dano v našem samostanu v Kijevu na 30. dan meseca julija leta 1541.

V ponižnosti Makarija, arhipiskop od Kijeva, Volinije in cele Rusije.

Prebivalstvo zemlje. Na celi zemlji je danes, po vojski, gladovanju in raznih boleznih približno 1.650 milijonov ljudi. Strokovnjaki so izračunali,

da bi mogla zemlja rediti največ 6.000 milijonov ljudi. Po današnjih odnošajih rojstev in smrtnih slučajev bi se doseglo omenjeno število leta 2100. Vidi se, da ta čas ni več tako daleč, in za naše potomce zna nastati vprašanje, kaj jim bo storiti? Se li naj preselijo na Mars? No, ako se bo našlo do tega preobljudenega časa še kaj ljudi, ki bi hoteli ostati dalje časa na tem svetu, kakor je to prisojeno povprečnemu roku človeškega življenja, morejo zaprositi za estonsko državljanstvo, ker bodo imeli mnogo šans, da doživijo patrijarhalno dobo. Po zadnji statistiki je Estonska dežela, v kateri ljudje najdalje žive. Tam živi več ljudi, ki so dovršili 120 in 140 let. Onih pa, ki so dovršili 100 let, je v Estonski na izbero. Otočje Falkland na severu Angleške je tudi izvrsten kraj za one, ki se bojijo smrti. Na 1000 ljudi jih umre na leto samo 5. Seveda nastane vprašanje, da li je življenje na našem planetu res tako lepo, da bi bilo vredno podaljšati ga do zadnjega mogočih mej.

Kake plače imajo filmski igralci. Sedaj se urejajo v nekaterih državah osobito v Nemčiji plače filmskih igralcev. Filmske zvezde I. reda imajo dnevne plače 5000, one II. reda 3500 kron itd. Do sedaj so imeli ti igralci za dneve, katere so igrali za film več kot 10.000 kron. Te plače se po novi ureditvi znižajo v prid ostalemu osebju. Tako bodo imeli sedaj dnevno statisti 250 kron, operaterji 2500 kron, med tem pa bodo zaslužili režiserji 30.000 kron mesečno. Dekoraterji bodo prišli dnevno na 2000 kron, slikarji pa na 3000 kron. Avtorjem pa se bodo plačalo 25.000 do 30.000 kron.

Veržniki in tihotapci na Semmeringu. Semmering je bil vedno zbirališče bogatašev iz cele Avstrije, pa tudi iz inozemstva. A tako razposajenega in živahnega življenja, kakor sedaj, tam menda še ni bilo. Kakor poročajo dunajski listi, ni na Semmeringu sedaj niti ene prazne sobe, v kavarinah in restavracijah ne ene prazne mize. Vse je zasedeno. Vse vrvi, vse se veseli, se smeje, igra, a največ se pleše. Zbrali so se tam tihotapci, veržniki in vojni bogataši z izmozgane Dunaja. Elegantni mladi pari, vse v svili in kožuhovalni. Če treba, plačajo za sobo tudi 10.000 kron. Iz južnih krajev, zlasti iz Italije in Jugoslavije, prihajajo velike množine cvetja. Nageljski se prodajajo po 500 kron. V istem času pa Dunaj umira od gladi, vlada izgublja glavo, a avstrijska valuta pada, pada...

Moški v ženski obleki. Nedavno so prišli na mariborskem glavnem kolodvoru ob priliki carinske revizije neko sumljivo damo velegantni obleki. Po natančni preiskavi so dognali, da je omenjena dama — moškega spola. Omenjena „dama“, mlad moški v 20. letu je izpovedal, da je prepotoval v ženski obleki več držav. Možakar je bajé sin nekega lampista, ki je svojčas služboval v Divači. Policija ga je izročila sodišču.

Za tri milijone zlata. Ob priliki železniške nesreče v Felixdorfu, Avstrija, kjer se je smrtno ponesrečilo 40 oseb in je bilo 60 oseb ranjenih, so se izvršile razne tatvine. Bogastvo, ki so ga potniki brzovlaka vozili s seboj, je bilo toliko, da so uradno na mestu nesreče ugotovili množino zlata, vredno tri milijone.

1300 porok je bilo v nedeljo na Dunaju in največ iz delavskega stanu. Bilo je tudi še 200 srebrnih in tri zlate poroke. Vsled prevelikega navala se je poročalo vedno po več parov skupaj.

Tatvina dragocenih redkih knjig. V skladiščih dunajske vseučiliške knjižnice je bilo vlomljeno v zaboj z dragocenimi knjigami, katere so tatovi deloma odnesli. Knjige so bile izročne vseučilišče v varstvo. Cene ukradenih, izredno redkih knjig cenijo na pol milijona kron.

Požar v lavretanski cerkvi so zasledili redovniki, ko so zjutraj stopili v cerkev. Zidov svete hišice se ogenj ni prijel. Oltar v kapelici in leseni kip Matere božje sta popolnoma zgorela.

Širite „Novo Pravdo“.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“. Odgovorni urednik: H. Sever. Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Priporočilo dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača prista vina in dobro kuhinjo po znižanih cenah, prosim za obilen obisk

FRANJO STIKLER

restavracija juž. kolodvor Maribor.

4-8

H. K. 47.

Pismo prejel! Hvala lepa za »toaletno« tajnost! Ta Tvoja eleganca je v restnici veličastna! Zana-prej bom uporabljal za vsa svoja obuvla samo »ERDAL« slavno terpen-tinovo čistilo za čevlje.

15-4 G. i. K.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporoča po najnižjih cenah 11-7

M. KUŠTRIN
Ljubljana.

Dunajska cesta št. 20
Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-6 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Celjska brivnica!

Hoštomaj Prešernova ul. 19.

Higijenično opremljena; olidna in ostrežba.

Vsak naj se prepriča.

Razširjajte in naročajte „Novo Pravdo“

Vajenca

sprejme za plesarsko obrt

Tone Malgaj.

Kolodvorska ulica št. 6.

Plača po dogovoru. 22-1